

*До разової спеціалізованої ради ДФ 58.053.051
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
(46027, м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса 2)*

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
АТРОЩЕНКО ТЕТЯНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ**

про дисертаційну роботу

У ЮЕЮАНЬ

на тему

**«ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ В МАЙБУТНІХ
МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ-ЖУРНАЛІСТІВ В ПРОЦЕСІ
ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі
знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок із галузевими науковими програмами. Актуальність дисертаційної роботи У Юеюань зумовлена нагальною потребою виваженого підходу до організації професійної підготовки здобувачів освіти, які отримують освітньо-кваліфікаційний рівень фаховий молодший бакалавр. Поділяємо думку авторки у тому, що кардинальні зміни соціуму довели вагомість четвертої влади та її суттєвий вплив на формування світогляду та свідомості громадян, і, відповідно, майбутні журналісти ще під час навчання мають мати чітку позицію та виробити свій власний професійний імідж.

Наголосимо на тому, що особливої актуальності у контексті зазначеної проблематики набувають питання формування позитивного та якісно сформованого професійного іміджу журналіста, який виступає вагомим особистісним інструментарієм та сприяє встановленню контактів із суб'єктами фахової взаємодії. Як довела дисертантка, в час військової агресії росії, а також у процесі активної розбудова національної системи фахової передвищої освіти в Україні в контексті Європейського освітнього простору, доцільно акцентувати увагу на впровадженні інноваційних освітніх

технологій під час формування професійного іміджу в майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів у процесі їхньої професійної підготовки у коледжах. Відзначимо, що актуальність дисертації підсилюється низкою суперечностей, які не тільки названі авторкою, а й у процесі роботи повністю вирішені. З огляду на наведені аргументи, актуальність дисертації У Юеюань не викликає жодних сумнівів.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації. Ґрунтовність задекларованих дисертанткою наукових положень та висновків підтверджена проведенням критичним аналізом теоретичних і практичних основ проблеми формування професійного іміджу в майбутніх журналістів в процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти. Акцентуємо увагу на використанні здобувачкою комплексу адекватних теоретичних, емпіричних та статистичних методів, які дали їй можливість провести на високому науково-методичному рівні педагогічний експеримент для перевірки ефективності авторського бачення процесу формування професійного іміджу майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів в процесі професійної підготовки у коледжах, а також здійснити перевірку значущості й валідності отриманих результатів.

Проведений аналіз дисертаційної роботи У Юеюань дозволяє стверджувати, що дослідно-експериментальна робота була організована на базі Відокремленого структурного підрозділу «Львівський поліграфічний фаховий коледж Української академії друкарства та Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола. Авторка залучила до проведення експерименту 127 здобувачів освіти та 18 викладачів зазначених навчальних закладів. Така кількість респондентів забезпечила валідність дослідження, а цілеспрямоване використання обраного здобувачкою наукового інструментарію сприяло отриманню достовірних результатів.

Зазначимо, що дисертаційна робота базується на ґрунтовній джерельній базі. Так, здобувачкою проаналізовано 297 наукових джерел, із них 54 – іноземними мовами, що уможливило системне висвітлення досліджуваної проблеми. Проаналізована У Юеюань теоретична інформація

дала змогу ґрунтовно висвітлити методичні засади формування професійного іміджу в майбутніх журналістів в процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти, виокремити та обґрунтувати педагогічні умови забезпечення ефективності формування професійного іміджу в майбутніх журналістів в процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти, спроектувати й апробувати педагогічну технологію цього процесу.

У ході вивчення дисертації, можемо констатувати, що висновки відповідають поставленим завданням і послідовно розкривають логіку дослідження, корелюються з науковою новизною і практичним значенням.

Вагомою авторською заслугою вважаємо розроблений комплекс навчально-методичних матеріалів та діагностичний інструментарій, які забезпечили ефективність реалізації практичної діяльності щодо формування професійного іміджу в майбутніх молодших фахових бакалаврів-журналістів в процесі професійної підготовки у коледжах.

3. Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційної роботи. Досліджуючи процес формування професійного іміджу в майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів в процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти У Юеюань зуміла отримати значущі наукові результати, які характеризуються беззаперечною новизною. До прикладу, вперше визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови, що позитивно впливають на формування професійного іміджу майбутніх журналістів під час навчання у закладах фахової передвищої освіти; спроектовано й апробовано педагогічну технологію такої діяльності, що охоплює концептуальний, змістовий та процесуальний блоки.

Вагомим є те, що здобувачка конкретизувала можливості освітнього середовища закладу фахової передвищої освіти у формуванні професійного іміджу майбутніх журналістів, уточнила сутність наукових дефініцій «імідж», «професійний імідж» та проаналізувала змістову характеристику професійного іміджу майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів. Позитивно оцінюємо те, що у дисертаційній роботі систематизовано

методичні та практичні матеріали для організації іміджування. Зокрема, заслуговує на позитивну оцінку організований дисертанткою науковий гурток «Іміджмейкери».

4. Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання. Вважаємо, що отримані здобувачкою наукові результати є значущими для формування професійного іміджу в майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів у процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти. Встановлено, що розроблені й упроваджені у професійну підготовку майбутніх журналістів педагогічні інновації, що передбачають використання тренінгових («Мистецтво самопрезентації та створення іміджу») та інтерактивних технологій (ігрові, діалогічно-дискусійні, аналізу конкретних ситуацій), діагностичного інструментарію для дослідження стану сформованості професійного іміджу, мають вагоме практичне значення та уможливають вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів у закладах фахової передвищої освіти та позитивно вплинуть на формування їхнього професійного іміджу. З огляду на наведені аргументи, підтверджуємо, що основні положення, методичні та практичні висновки, джерельна база дисертаційного дослідження можуть бути корисними для педагогічних працівників, які здійснюють професійну підготовку здобувачів освіти за спеціальністю 061 Журналістика у закладах фахової передвищої освіти.

5. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях. У науковому доробку дисертантки є 16 публікацій (3 статті у виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у міжнародному виданні, 12 праць апробаційного характеру). Представлений авторський доробок переконливо доводить наукову компетентність дисертантки та засвідчує повноту викладу отриманих результатів дисертації у відкритому друці.

6. Відповідність структури та змісту дисертації вимогам. Структура рецензованої дисертації чітка, логічна, відповідає стратегії дослідження та

складається з анотацій англійською й українською мовами, переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 17 таблиць та 6 рисунків, які суттєво полегшують сприймання інформації.

Авторка грамотно визначила понятійний апарат (об'єкт, предмет, мету, гіпотезу), а також чітко окреслила конкретні завдання, які повністю виконані. Засвідчуємо, що структура дисертації та основний текст подано відповідно чинних вимог.

У першому розділі «Теоретичний аналіз професійного іміджу майбутніх молодших бакалаврів-журналістів» дисертанткою здійснено теоретичний аналіз професійного іміджу майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів, зокрема схарактеризовано специфіку організації освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти та зміст професійної підготовки майбутніх журналістів. Головну увагу зосереджено на розкритті сутності наукових дефініцій «імідж», «професійний імідж» та доведенні їх міждисциплінарного характеру. Заслугує схвалення представлена здобувачкою психолого-педагогічна характеристика складових професійного іміджу майбутнього фахового молодшого бакалавра-журналіста.

У нашому баченні цілком доречним є те, що у другому розділі «Методичні основи формування професійного іміджу майбутніх молодших бакалаврів-журналістів у процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти» здобувачкою представлено компоненти, показники та рівні сформованості професійного іміджу майбутніх молодших бакалаврів-журналістів. Позитивно оцінюємо те, що розглядаючи дефініцію «компоненти», здобувачка представила професійний імідж майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів як цілісну сукупність конституційної, особистісної, когнітивно-конативної та рефлексивної складових (с. 96). Зазначимо як позитив те, що взаємозв'язок між компонентами, показниками та діагностичним інструментарієм представлено у табл. 2.1. «Взаємозв'язки між компонентами, показниками та

діагностичним інструментарієм для визначення сформованості професійного іміджу майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів».

Позитивно оцінюємо, що у п. 2.2. авторкою розкрито зміст педагогічної технології формування професійного іміджу майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів у процесі професійної підготовки у закладах фахової передвищої освіти. Незаперечну наукову цінність має розроблена графічна модель педагогічної технології формування професійного іміджу майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів, яка у структурному контексті охоплює три блоки: концептуальний (мета, завдання, наукові теорії й концепції, методологічні підходи та принципи); змістовий (освітнє навчальне середовище коледжу (освітні компоненти, практична підготовка, науковий гурток, тренінг) та педагогічні умови); процесуальний (техніки й прийоми іміджмейкінгу, інтерактивні та спеціальні методи організації іміджування, етапи формування професійного іміджу, компоненти, рівні, результат).

У третьому розділі дисертації «Дослідно-експериментальна перевірка ефективності практичної діяльності з формування професійного іміджу майбутніх молодших бакалаврів-журналістів у процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти» ґрунтовно висвітлено методику проведення експериментального дослідження, представлено аналіз стану сформованості професійного іміджу в майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів на констатувальному етапі експерименту та практичні механізми його формування під час навчання у коледжах. Авторкою представлено детальний аналіз результатів проведеного експериментального дослідження, унаочнений матеріалом у графічному зображенні, що суттєво розширює змістове поле дисертаційної роботи.

Достовірність результатів педагогічного експерименту перевірено за допомогою критерію Колмогорова-Смірнова. Цей факт засвідчує володіння авторкою методами математичної статистики та доводить валідність отриманих здобувачкою результатів формувального етапу експерименту.

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам та дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності.

Дисертація, авторкою якої є У Юеюань, відповідає усім вимогам, які визначені до такого типу наукових досліджень. Так, під час рецензування дисертації не виявлено порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації), не було встановлено текстових запозичень. На цій підставі дисертаційну роботу визнаємо самостійно виконаним науковим дослідженням, а усі ідеї та наукові положення, які викладені, авторкою отримані особисто.

Відзначимо належну мовностилістичну культуру дисертації. Загальні висновки послідовні, логічні, чіткі та конкретні. Список використаних джерел, посилання на них у тексті роботи зроблено із дотриманням усіх вимог. Усе висловлене дає підстави стверджувати про наукову та практичну значущість рецензованого дослідження і високий рівень У Юеюань як здобувача наукового ступеня доктора філософії.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Відзначаючи вагомі позитивні напрацювання та здобутки У Юеюань, вважаємо за доцільне звернути увагу на певні дискусійні моменти та зауваження:

1. Описуючи організацію освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти (с. 33-39), авторка розкриває психологічні характеристики здобувачів, які мають безпосереднє відношення до вікових особливостей та стосуються їхнього соціально-психологічного статусу, соціально-організаційні особливості, шляхи вдосконалення освітнього процесу, методичні завдання. Така діяльність безумовно є важливою, однак було б добре, щоб авторка більш ґрунтовніше висвітлила проблеми в організації освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти, а також представила своє власне ставлення до них.

2. Підтримуємо здобувачку у тому, що з психолого-педагогічної точки зору імідж носить подвійну спрямованість, оскільки він має відповідати як можливостям носія, так і потребам аудиторії. Це питання варто було більш системно проаналізувати.

3. У параграфі 2.1 авторка доволі ґрунтовно зупинилася на характеристиці компонентів та показників сформованості професійного іміджу майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів, а от рівні лише названі однак не охарактеризовані. Тоді як більш ґрунтовна характеристика рівнів сформованості професійного іміджу у майбутніх фахових молодших бакалаврів-журналістів представлено здобувачкою у третьому розділі дисертаційного дослідження (с. 159–161). Варто обґрунтувати такий підхід авторки.

4. Цінним з практичної точки зору є те, що здобувачкою розроблено педагогічну технологію формування професійного іміджу майбутніх молодших бакалаврів-журналістів у процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти, яка доволі ґрунтовно описана у параграфі 2.2. Вважаємо, що для повноти дослідження варто було представити авторське трактування самого терміну «технологія».

Однак, відзначимо, що зауваження та побажання, які висловлюємо авторці, носять дискусійний характер, а тому не мають суттєвого впливу на високу позитивну оцінку дисертації.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК: Дисертаційна робота У Юеюань на тему «Формування професійного іміджу в майбутніх молодших бакалаврів-журналістів в процесі підготовки у закладах фахової передвищої освіти» містить значні наукові доробки та нові, раніше не захищені наукові положення, відповідає вимогам до оформлення дисертацій, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України

від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її авторка – У Юеюань заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту
Мукачівського державного університету

Тетяна АТРОЩЕНКО

Підпис Т. Атрощенко підтверджую
Учений секретар
Мукачівського державного університету

Оксана КОРОЛОВИЧ